

Fənn sillabusu

İxtisas: Biznesin idarə edilməsi (Sosial xidmət sahələri üzrə)

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Sosial xidmətlər sahəsi üzrə maliyyə xidmətinin təşkili) (İşçi tədris planı LDU "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrası. 26.XII.2024, prot №07)

Kodu: ACCTG 502

Tədris ili: II (2024/2025). Semestr: II

Tədris yükü: Auditoriya saati – 30 saat (30 saat məşğələ).

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 7

Auditoriya №:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bədəlov Əlixan Mehman oğlu, iqt.e.n, dos.

Məsləhət günləri: IV-V gün saat 16⁰⁰-17⁰⁰

E-mail ünvanı: alixan.badalov@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III.Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas

1. V.Z.Zeynalov Maliyyənin əsasları. Bakı, 2008

2. N. Novruzov, X. Hüseynov Maliyyə. Dərslik. Bakı, 2007

3. Dünyamaliyyə L. Sosial siyasət və sosial xidmətlərin maliyyələşdirilməsi. Bakı: "Elm və Təhsil". 2017

4. Məmmədov İ. İctimai maliyyə və sosial xidmətlər. Bakı: "Şərq-Qərb". 2019

5. Saleh Məmmədov Rəqəmsal Maliyyə. Dərs vəsaiti. Bakı-Gəncə: 2022

6. Финансы. : учебник / Л. Л. Игониной, М. В. Радченко, Э. В. Соболев [и др.] ; под ред. Л. Л. Игониной. КноРус, 2023. — 384 с.

7. Финансы : учебник и практикум для вузов / Н. И. Берзон [и др.] ; под общей редакцией Н. И. Берзона. — 4-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. — 541 с. — (Высшее образование).

8. Финансы : учебник / Ю. С. Долганова, Н.Ю. Исакова, Н.А. Истомина [и др.] ; под общ. ред. канд. экон. наук, доц. Н.Ю. Исаковой ; Мин-во обр. и науки РФ. — Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2019. — 336 с

9. Финансы : учебник / Е. В. Маркина, М. Л. Васюнина, О. С. Горлова [и др.] ; под ред. Е. В. Маркиной. — Москва : КноРус, 2021. — 424 с.

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən hər hansı bir fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: Maliyyə iqtisadi bazis-in elementidir və iqtisadi kateqoriya kimi çıxış edir. Spesifik ictimai təyinatla malik olan, obyektiv xarakter daşıyan və cəmiyyətdə mövcud olan real iqtisadi münasibətləri əks etdirən maliyyə, iqtisadi kateqoriyadır. Bu iqtisadi kateqoriyanın xarakterik xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, həmişə pul formasında ifadə olunur. Maliyyə resurslarına maliyyə münasibətlərinin maddi daşıyıcıları kimi baxılması maliyyəni dəyərin bölgüsündə iştirak edən digər kateqoriyalardan fərqləndirməyə imkan verir. Çünki başqa kateqoriyaların heç birinin belə maddi daşıyıcıları yoxdur. Məcmu daxili məhsul və milli gəlirin bölgü və yenidən bölgüsünün mürəkkəbliyi maliyyə ilə yanaşı, başqa iqtisadi kateqoriyaların da iştirakını zəruri edir. Məsələn, qiymət, əmək haqqı, vergi, faiz, dividend və s. Maliyyə xidmətləri maliyyə vasitəçiliyi, kredit xidmətləridir, yeni pulun vasitə deyil, obyekt olduğu xidmətlərdir. Maliyyə xidmətləri sektoru insanlara və şirkətlərə, iri korporasiyalara maliyyə xidmətləri göstərir. Maliyyə xidmətləri sektoruna banklar, kreditorlar, daşınmaz əmlak brokerləri, vergi və mühasibat firmaları, investisiya, maliyyə, kredit kartı, ödəniş emal və fintech kimi şirkətlər daxildir. Maliyyə xidmətləri bizneslərin, hökumətlərin və fərdlərin öz iqtisadi məqsədlərinə nail olmaq üçün həyata keçirdikləri təşəbbüslər və əməliyyatlar toplusudur. Onlar pulun daxil olması və ya pulun hərəkətini təmin edən fəaliyyətlərdir. Maliyyə xidmətləri sektorunun gücü ölkə əhalisinin firavanlığı üçün vacibdir. Sosial problemlərinin

aradan qaldırılması istiqamətində həyata keçirilən kompleks tədbirlərdə səmərəli maliyyə xidmətinin təşkili aktualıq kəsb edir. Bu baxımdan Sosial xidmətlər sahəsi üzrə maliyyə xidmətinin təşkilinin bir fənn kimi tədris edilməsi böyük əhəmiyyət kəsb edir. Sosial xidmətlər sahəsi üzrə maliyyə xidmətinin təşkilinin məqsədi, sosial xidmətlərin effektiv və davamlı şəkildə təmin edilməsi üçün lazımi maliyyə resurslarının idarə olunmasıdır. Maliyyə xidmətlərinin düzgün təşkil edilməsi, sosial xidmətlərin uzunmüddətli və dayanıqlı olmasına kömək edir. Bununla, sosial xidmətlərin keyfiyyətini və miqyasını genişləndirmək mümkündür.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Magistrlərin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı Magistr semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli.
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilər.
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Magistrin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə magistrin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Magistr Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim mövzu planı: Məşğələ - 30 saat.

№	Keçirilən mühazirə, seminar, <u>məşğələ</u> , laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Məşğələ	
		Saat	Tarix
1.	Mövzu. Maliyyə və sosial xidmətlər sahəsi üzrə onun təşkilinin əsasları Plan: 1. Maliyyə və maliyyə münasibətləri 2. Maliyyənin funksiyaları və zəruriliyi 3. Maliyyə resursları 4. Maliyyə xidmətlərinin mahiyyəti 5. Sosial xidmətin mahiyyəti və məqsədi 6. Sosial xidmətin formaları və növləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	4	
2.	Mövzu. Maliyyə siyasəti və sosial xidmətlər sahəsi üzrə əsas istiqamətləri Plan: 1. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti 2. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu 3. Sosial xidmətlər sahəsi üzrə müəssisələrin maliyyə siyasəti, onun hazırlanması və əsas istiqamətləri	4	

	4. Azərbaycan Respublikasında sosial xidmətin inkişafına dair 2023–2026-cı illər üçün "Dövlət Proqramı"nın məqsədləri və prioritet istiqamətləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]		
3.	Mövzu: Dövlətin sosial siyasəti və onun əsas istiqamətləri Plan: 1. Sosial siyasətin mahiyyəti 2. Dövlətin sosial siyasətinin mahiyyəti və formalaşması 3. Sosial siyasətin əsas prinsipləri və istiqamətləri 4. Həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi 5. Dövlətin sosial siyasət strategiyası 6. Sosial siyasətin maliyyələşdirilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	4	
4.	Mövzu: Pensiya xidmətinin təşkili və onun maliyyə təminatı Plan: 1. Pensiya haqqında ümumi anlayış və yaşa görə əmək pensiyası 2. Əlilliyə görə əmək pensiyası 3. Ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyası Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4]	4	
5.	Mövzu: Sosial sığorta əsaslı müavinətlər Plan: 1. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə müavinət 2. Hamiləliyə və doğuma görə müavinət 3. Uşağın anadan olmasına görə müavinət 4. Dəfn üçün müavinət 5. Şəhid ailəsinin imtiyaz və sosial təminatı 6. Müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə maliyyə dəstəyi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	4	
6.	Mövzu: Sosial xidmətlər sahəsi üzrə rəqəmsal maliyyənin təşkili Plan: 1. Rəqəmsal maliyyə xidməti anlayışı 2. Rəqəmsal maliyyənin əsas məqsədi və təşkili vasitələri 3. Rəqəmsal maliyyənin üstünlükləri 4. Elektron puldan istifadənin üstünlükləri və çatışmazlıqları 5. Kredit kartların meyarlara görə təsnifatı Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	4	
7.	Mövzu: Sosial xidmətlər sahəsi üzrə rəqəmsal bankçılıqda əsas xidmətlərin təşkili Plan: 1. Elektron bankçılıq vasitəsilə müştərilərə göstərilən əsas xidmətlər 2. Sürətli pul köçürmələrinin təşkili 3. Rəqəmsal bank xidmətində bankomatlarla işin təşkili 4. POS-terminalla işin təşkili 5. Rəqəmsal bankçılıqda Elektron (rəqəmsal) hökumət xidmətinin təşkili Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	4	
8.	Mövzu: Təhsil və tibbi xidmət sahələri üzrə maliyyə xidmətinin təşkili Plan: 1. Təhsil xidmətinin mahiyyəti, gəlirləri və xərcləri 2. Pullu tibbi xidmətlərin xüsusiyyətləri, onların sosial kompleks sahələrinin inkişafında rolu 3. Pullu tibbi xidmət göstərilməsi ilə əlaqədar gəlirlərin, xərclərin və maliyyə nəticələrinin mühasibat uçotunda əks etdirilməsi 4. Maliyyə münasibətlərində tibbi xidmətlər göstərilməsinə çəkilən xərclərin uçotunun təşkili və maya dəyərinin kalkulyasiyası Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	2	
X	Cəmi:	30	

XI. Fənn üzrə tələblər: Biznesin idarə edilməsi (Sosial xidmət sahələri üzrə) ixtisasında "Sosial xidmətlər sahəsi üzrə maliyyə xidmətinin təşkili" fənninin mühüm rolu vardır. Fənnin tədrisini başa vurduqdan sonra tələbə sahibkarlıq fəaliyyətində maliyyə münasibətlərinin iqtisadi mahiyyətinin öyrənilməsi, burada maliyyənin idarə edilməsinin əsas məsələlərini, vençur kapitalı və vençur sahibkarlığı barədə müxtəlif informasiyaların əldə olunması və istifadəsini, vençur maliyyələşdirilməsi və onun xüsusiyyətləri və s. bu kimi nəzəri və praktik bilikləri öyrənməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Magistrant:

- Maliyyə və maliyyə münasibətləri haqqında biliklər əldə edir;
- Maliyyə və sosial xidmətin mahiyyəti və məqsədini öyrənir;

- Sosial xidmətin formaları və növləri haqqında biliklər əldə edir;
- Sosial xidmətlər sahəsi üzrə müəssisələrin maliyyə siyasəti, onun hazırlanmasının əsas istiqamətlərini öyrənir;
- Dövlətin sosial siyasət strategiyası haqqında biliklər əldə edir;
- Sosial siyasətin maliyyələşdirilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri haqqında biliklər əldə edir;
- Sosial xidmətlər sahəsi üzrə rəqəmsal maliyyə xidmətinin təşkili ilə bağlı biliklərə yiyələnir;
- Sosial xidmətlər sahəsi üzrə elektron bankçılıq vasitəsilə müştərilərə göstərilən əsas xidmətlər haqqında biliklər əldə edir və s.

XIII. Magistrlərin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi

XIV. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları:

1. Maliyyə və maliyyə münasibətləri
2. Maliyyənin funksiyaları və zəruriliyi
3. Maliyyə resursları
4. Maliyyə xidmətlərinin mahiyyəti
5. Sosial xidmətin mahiyyəti və məqsədi
6. Sosial xidmətin formaları və növləri
7. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti
8. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu
9. Sosial xidmətlər sahəsi üzrə müəssisələrin maliyyə siyasəti, onun hazırlanması və əsas istiqamətləri
10. Azərbaycan Respublikasında sosial xidmətin inkişafına dair 2023–2026-cı illər üçün "Dövlət Proqramı"nın məqsədləri və prioritet istiqamətləri

II Kollokvium sualları:

1. Dövlətin sosial siyasətinin mahiyyəti və formalaşması
2. Sosial siyasətin maliyyələşdirilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri
3. Pensiya haqqında ümumi anlayış və yaşa görə əmək pensiyası
4. Əlilliyə görə əmək pensiyası
5. Ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyası
6. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə müavinət
7. Şəhid ailəsinin imtiyaz və sosial təminatı
8. Rəqəmsal maliyyə xidməti anlayışı
9. Rəqəmsal maliyyənin əsas məqsədi və təşkili vasitələri
10. Elektron bankçılıq vasitəsilə müştərilərə göstərilən əsas xidmətlər

XV. İmtahan sualları:

1. Maliyyə və maliyyə münasibətləri
2. Maliyyənin funksiyaları və zəruriliyi
3. Maliyyə resursları
4. Maliyyə xidmətlərinin mahiyyəti
5. Sosial xidmətin mahiyyəti və məqsədi
6. Sosial xidmətin formaları və növləri
7. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti
8. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu
9. Sosial xidmətlər sahəsi üzrə müəssisələrin maliyyə siyasəti, onun hazırlanması və əsas istiqamətləri
10. Azərbaycan Respublikasında sosial xidmətin inkişafına dair 2023–2026-cı illər üçün "Dövlət Proqramı"nın məqsədləri və prioritet istiqamətləri
11. Sosial siyasətin mahiyyəti
12. Dövlətin sosial siyasətinin mahiyyəti və formalaşması
13. Sosial siyasətin əsas prinsipləri və istiqamətləri
14. Həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi
15. Dövlətin sosial siyasət strategiyası
16. Sosial siyasətin maliyyələşdirilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri
17. Pensiya haqqında ümumi anlayış və yaşa görə əmək pensiyası
18. Əlilliyə görə əmək pensiyası
19. Ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyası
20. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə müavinət
21. Hamiləliyə və doğuma görə müavinət
22. Uşağın anadan olmasına görə müavinət
23. Dəfn üçün müavinət
24. Şəhid ailəsinin imtiyaz və sosial təminatı
25. Müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə maliyyə dəstəyi

26. Rəqəmsal maliyyə xidməti anlayışı
27. Rəqəmsal maliyyənin əsas məqsədi və təşkili vasitələri
28. Rəqəmsal maliyyənin üstünlükləri
29. Elektron puldan istifadənin üstünlükləri və çatışmazlıqları
30. Kredit kartların meyarlara görə təsnifatı
31. Elektron bankçılıq vasitəsilə müştərilərə göstərilən əsas xidmətlər
32. Sürətli pul köçürmələrinin təşkili
33. Rəqəmsal bank xidmətində bankomatlarla işin təşkili
34. POS-terminalla işin təşkili
35. Rəqəmsal bankçılıqda Elektron (rəqəmsal) hökumət xidmətinin təşkili
36. Təhsil xidmətinin mahiyyəti, gəlirləri və xərcləri
37. Pullu tibbi xidmətlərin xüsusiyyətləri, onların sosial kompleks sahələrinin inkişafında rolu
38. Pullu tibbi xidmət göstərilməsi ilə əlaqədar gəlirlərin, xərclərin və maliyyə nəticələrinin mühasibat uçotunda əks etdirilməsi
39. Maliyyə münasibətlərində tibbi xidmətlər göstərilməsinə çəkilən xərclərin uçotunun təşkili və maya dəyərinin kalkulyasiyası

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq olunmuşdur (26. XII. 2024-cü il "07" sayılı iclas protokolu).

Kafedra müdiri:

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

dos. Əlixan Bədəlov

 dos. Əlixan Bədəlov